



Joris Willems: 'Mest injecteren is een ramp voor het bodemleven'

Het beheer van de zand- en veengronden staat centraal bij de Antwerpse melkveehouder. 'Zonder de bodem en het bodemleven ga ik failliet. Wil je een gezonde koe in de stal, dan moet je die gezond eten geven. Dat kun je alleen maar produceren op een gezonde bodem.' De filosofie van Willems over het bodembeheer richt zich vooral op het bodemleven. 'Ik voer niet de koeien, maar wel de pensbacteriën. Door daar goed mee om te springen, kan de koe vlot melk produceren.' Dezelfde redenering spiegelt Willems op het microbiële leven in de bovenste grondlagen. 'De plant goed eten willen geven is een verkeerde instelling. Ik geef het bodemleven het nodige voedsel. Dat zorgt op zijn beurt dan weer voor de voedingsstoffen voor de plant.'

Schommelingen beperken

Om de velden van de nodige nutriënten te voorzien, maakt Willems enkel gebruik van dierlijke mest. Kunstmest komt er sinds een aantal jaren niet meer in. 'Het is vooral een kunst om de mineralen beschikbaar te maken naar de plant toe', denkt hij. In het kader van stikstofbieden klaversoorten in het grasland voor zijn 50 melkkoeien een uitkomst. Samen geven ze een gemiddelde productie van ongeveer 9000 kg melk met 4,2 % vet en 3,4 % eiwit. 'In de lucht hangen tonnen stikstof. Met klavers maak ik die benutbaar voor de planten.' Biodiversiteit bestaat volgens de veehouder niet alleen op het niveau van planten en dieren. 'Dat is ook op het niveau van de bacteriën. Je moet net zo goed biodiversiteit in het bodemleven houden.' Om het natuurlijke evenwicht in de grond zo min mogelijk te schaden, probeert Willems zijn teeltareaal aan weinig schommelingen bloot te stellen. Om het humusgehalte op peil te houden en de doses te beperken gebeurt het bekalken van de bedrijfsgronden één- of tweejaarlijks. 'Bovendien maak ik dan gebruik

van traagwerkende kalksoorten, zoals dolomiet of zeeschelpenkalk, zodat de zuurtegraad weinig varieert en het bodemleven geen schade oploopt.'

Zelfs in het aantal grondbewerkingen snoeide Willems fors. 'Ik ploeg bijna niet meer. Enkel om de veengronden te egaliseren, is het af en toe nog nodig. Voor de rest probeer ik de grond zo weinig mogelijk te bewerken.' Het verplicht injecteren van dierlijke mest op weilanden noemt Willems eveneens nadelig. 'Aan 20.000 liter mest per hectare kom je in de strookjes aan een dosis van 80.000 liter. Die hoeveelheden zijn een ramp voor het bodemleven. Waar je injecteert, komen de pieren gewoon boven.' Hij ziet het grondbeheer veeleer over langere termijn. 'Aan de bodem sleutelen duurt heel lang. Vandaag investeer je om over een aantal jaar te oogsten. Het gebruik van veel stikstof levert over een paar maanden al resultaat maar is nadelig op langere termijn.'

Composteren

Om de bodem in de toekomst verder te verbeteren, experimenteert Willems sinds kort met het composteren van dierlijke mest. De vaste mestfractie wordt gescheiden en gemengd met organisch materiaal uit een aanpalend natuurgebied. 'Het is een moeilijk proces maar de bedoeling is om compost te maken die de bodemvruchtbaarheid in de toekomst verder verbetert.'

Grondontleding komt er op 'den Groeshaert' steeds minder aan te pas. De jaren ervaring en een recente positieve analyse van het Steunpunt voor Duurzame Landbouw of Stedula zetten aan tot het nemen van langere tussenperiodes. 'Ik hoop hetzelfde aanvoelen te creëren als bij de koeien. Aan de hand van de signalen wil ik dan mijn beslissingen nemen.' De biologische melkveehouder is resoluut: 'Cijfers, formules en tabellen kunnen toch ook niet alles omvatten.'

Annelies Debergh

Uitgekiend bodembeheer vormt het middelpunt op het melkveebedrijf van Joris Willems uit het Antwerpse Poederlee. Zijn filosofie: optimaliseren van de natuurlijke processen in de ondergrond.

Een zonnige ochtend verlicht de huis-kavel van melkveebedrijf 'den Groeshaert' van Joris Willems (41) uit Poederlee. Ook nu het winter is, zijn de 40 hectare volledig groen ingekleurd. Willems gaat er immers prat op zijn akkers jaarrond begroeid te houden. 'Ik heb een hekel aan blote velden', verduidelijkt hij met een knipoog naar het mineralenbeheer. 'Alleen op die manier houd je de nutriënten in de bovenste lagen.'

Joris Willems: 'Zonder bodemleven ga ik failliet'

Bodem vol leven